

9. september 2022

Analyse af forventninger til det langsigtet pasningsbehov - Område Grenaa 2023-2026

Baggrund

På mødet den 28. april 2022 blev Børne- og Ungdomsudvalget præsenteret for en analyse af det forventede behov for dagtilbudspladser i Norddjurs Kommune i perioden 2022-2023. Af analysen fremgik det, at det forventede antal indskrevne børn i alderen 0-2 år vil overstige den tilgængelige kapacitet på dagplejeområdet og i vuggestuerne i sidste halvdel af 2022 og hele 2023 i Område Grenaa og Område Auning. I Område Auning har det indtil videre været muligt at løse kapacitetsudfordringerne ved ansættelse af flere dagplejere. I Område Grenaa opleves der derimod betydelige kapacitetsudfordringer, som kræver yderligere tiltag.

Den 19. maj 2022 blev Børne- og Ungdomsudvalget præsenteret for en analyse af de estimerede kapacitetsudfordringer i Område Grenaa. På daværende tidspunkt viste estimerne, at vi kan forvente betydelige kapacitetsudfordringer for 0-2-årige frem mod slutningen af 2023. Der er sidenhen blevet foretaget en række tiltag for at imødekomme udfordringen, herunder ansættelse af dagplejere og etablering af mere vuggestuekapacitet. På mødet den 16. juni 2022 besluttede udvalget at leje Spejderhytten på Ydesvej 9 i Grenaa til storbørnsgruppen fra Stjernehuset, således at der frigives cirka 13 vuggestuepladser i Stjernehuset. Dette er iværksat fra august 2022.

Af bilag 1 fremgår forventningerne til antallet af indskrevne børn i perioden 2023-2026 i alle Norddjurs Kommunes dagtilbudsområder. Af bilaget fremgår det, at forventningerne til antallet af indskrevne børn i perioden 2023-2026 i Område Auning, Børneby Midt og Børneby Nord ikke i betydelig grad overstiger den nuværende kapacitet i området. Derimod indikerer beregningerne i bilag 1, at der også fremadrettet kan forventes at være betydelige kapacitetsudfordringer i Område Grenaa.

Denne analyse har til formål at belyse de mere langsigtede forventninger til antallet af indskrevne børn i Område Grenaa på baggrund af forventningerne i befolkningsprognosen. Hertil sammenfatter analysen en række anlægsforslag, som er udarbejdet til budget 2023-2026 med henblik på at kunne bidrage til at løse kapacitetsudfordringerne i Område Grenaa.

Forventninger til antallet af indskrevne børn i perioden 2023-2026

De fremadrettede forventninger til antallet af indskrevne børn tager udgangspunkt i befolkningsprognosen. Befolkningsprognosen er ikke et udtryk for antallet af børn, som kan forventes at skulle passes i kommunens daginstitutioner, da tallene også indeholder nyfødte, børn der passes udenfor kommunegrænsen, børn der passes hjemme, samt børn der passes i private ordninger. Men befolkningsprognosen kan medvirke til at give en indikation af, hvordan antallet af børn i kommunen forventes at udvikle sig over de kommende år.

I nedenstående tabel fremgår befolkningsprognosen for 0-5-årige i perioden 2022-2026 med tilknytning til Område Grenaa. Antallet af børn i 2021 er medtaget for at vise den faktiske befolkning i aldersgruppen sidste år.

Tabel 1: Befolkningsprognose for hhv. 0-2-årige og 3-5-årige i 2022-2026 for Område Grenaa

	Alder	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Område Grenaa	0-2-årige	448	475	491	499	466	463
	3-5-årige	452	477	466	462	481	499

Note: Antallet af børn i 2021 er et udtryk for den faktiske befolkning i aldersgruppen. Børn født i et givent år indgår som 0-årige i det efterfølgende år og tælles ikke med i fødselsåret. Det vil sige at børn født i 2022 indgår som 0-årige i 2023 og tælles ikke med i 2022.

Af befolkningsprognosen fremgår det, at der er en stor stigning i antallet af 0-2-årige med tilknytning til Område Grenaa frem til 2024, hvorefter stigningen er aftagende. Antallet af 3-5-årige forventes også at være stigende de kommende år og særligt i 2025 og 2026, hvor den nuværende stigning i 0-2-årige vil optræde i antallet af 3-5-årige. Samlet set fremskriver prognosen, at der vil være en stigning i antallet af 0-2-årige og 3-5-årige fra 2021-2026. Det skal i den forbindelse nævnes, at befolkningsprognosen for 2021 underestimerede antallet af nyfødte med samlet 67 børn for Norddjurs Kommune, hvoraf der i Område Grenaa blev født 33 flere børn end forventet.

I perioden 2017-2021 har der gennemsnitlig været indskrevet cirka 64% af børnene i aldersgruppen 0-2-årige og 90% i aldersgruppen 3-5-årige i kommunale dagtilbud i Område Grenaa. Til dette skal det bemærkes, at den 1. maj 2021 opstartede den private institution Mejsereden, som har 24 vuggestuepladser, og dermed faldt behovet for kommunale vuggestuepladser i 2021.

Ud fra antagelsen om at Norddjurs Kommune skal tilbyde dagtilbudspladser til samme andel de kommende år, viser nedenstående tabel 2, hvor mange pladser det vil svare til ud fra befolkningsprognosens forventninger til antallet af børn i de to aldersgrupper i Område Grenaa.

Tabel 2: Forventninger til behov for pladskapacitet i Område Grenaa 2023-2026

	Alder	Nuværende kapacitet	2023	2024	2025	2026
Område Grenaa	0-2-årige	289	314	319	298	296
	3-5-årige	402	419	416	433	449

Note: Forventningerne baserer sig på det gennemsnitlig antal indskrevne børn i perioden 2017-2021 i forhold til befolkningsprognosens fremskrivninger af antallet af børn i 2023-2026.

Ovenstående tabel giver en indikation af, at vi kan forvente et højere antal indskrevne børn i aldersgruppen 0-2-årige og 3-5-årige i perioden 2023-2026 end der er til rådighed med den nuværende kapacitet. I 2023-2024 er udfordringerne størst for de 0-2-årige, mens de i 2025 og 2026 forventes at være størst for børnehalebørnene.

Ovenstående tabel viser, at der kan forventes at mangle cirka 25 pladser til 0-2-årige i 2023, hvilket er lavere end forventningerne fremlagt i analysen til Børne- og Ungdomsudvalgets møde den 19. maj 2022. Dette skyldes dels, at kapaciteten sidenhen er øget med 13 vuggestuepladser i Stjernehuset, og at de tidligere estimater tager højde for flere faktorer end ovenstående udregning, da der allerede kan indhentes viden om behovsdata, forventede fødsler, fravær blandt dagplejere til uddannelse og barsel for 2023. Dette danner også grundlag for en forventning om, at kapacitetsudfordringerne vil være mere udtalt i 2025 og 2026, end ovenstående tabel indikerer.

Men dette antages det, at alle pladser i institutionerne er udnyttet, hvilket ikke nødvendigvis vil være retvisende. Familier i Grenaa vil oftest have over 11 kilometer til Toubro vuggestue og børnehave og derfor, som følge af den fastsatte grænse i Norddjurs Kommune, mulighed for at afvise tilbuddet om plads i institutionen. Det formodes derfor, at det reelle behov for pladser inde i Grenaa vil være større.

Derudover er der til og med juli født 91 børn i 2022 med tilknytning til Område Grenaa. Befolkningsprognosen forventer samlet for hele året 154 nyfødte børn i området, og der vurderes derfor at være en risiko for, at befolkningsprognosen igen underestimerer antallet af nyfødte, hvilket yderligere kan forventes at øge behovet for dagtilbudspladser.

Et yderligere element er, at der i Område Grenaa opleves en større efterspørgsel på vuggestuepladser i forhold til dagplejepladser. Den øget efterspørgsel på vuggestuepladser i Grenaa kommer også til udtryk ved, at der i 2021 blev oprettet en privat vuggestue i Grenaa, Mejsereden. På denne baggrund er det formodningen, at efterspørgsel på vuggestuepladser vil øges yderligere de kommende år.

Forventninger til kapaciteten i dagplejen

I Område Grenaa er der en forholdsvis høj alderssammensætning blandt dagplejerne. Cirka 43% af områdets dagplejere er 58 år eller derover (opgjort pr. april 2022), og det forventes på den baggrund af dagplejere svarende til cirka 25-30 pladser i Område Grenaa vil være gået på pension i 2026.

Dette er i høj grad en udfordring for antallet af tilgængelige dagplejepladser, da der opleves rekrutteringsudfordringer blandt dagplejere. Det er ved seneste opslag lykket at ansætte 5 dagplejere, men dette dækker blot den dagplejekapacitet, som for nylig er stoppet. Der vil derfor være behov for yderligere ansættelser for at dække det øgede pladsbehov, men ansøgerfeltet har ved de seneste opslag været meget begrænset.

Samlede forventninger til udvikling i Område Grenaa frem mod 2026

Ovenstående beregninger og estimater fra pladsanvisningen om udfordringerne i 2023 (jf. analyse til Børne- og Ungdomsudvalget den 19. maj 2022), indikerer, at der med stor sikkerhed kan forventes betydelige kapacitetsudfordringer for de 0-2-årige i 2023, og samtidig at kapaciteten i børnehaverne bliver fuldt udnyttet.

Kapacitetsudfordringerne for 0-2-årige forventes at vil fortsætte frem mod 2026. Tendensen i befolkningsprognosen er stigende for denne aldersgruppe til og med 2024 og herefter aftagende. Grundet den tidligere underestimering i befolkningsprognosen, høje alderssammensætning blandt dagplejere og rekrutte-

ringsudfordringer, er det forventningen, at der fortsat vil være en betydelig mangel på dagtilbudspladser for 0-2-årige frem til 2026 til trods for at befolkningsprognosen aftager.

Ligeledes er forventningen, at der vil opstå kapacitetsudfordringer i børnehaverne for 3-5-årige fra 2023. Pladsanvisningen oplever allerede udfordringer med indmeldte børn til opstart i foråret 2023. Tendensen i befolkningsprognosen tyder endvidere på, at kapacitetsudfordringerne i børnehaverne er tiltagende frem mod 2026.

Forvaltningens vurdering er, at der er behov for en permanent opjustering af kapaciteten på dagtilbudsområdet i Område Grenaa.

Usikkerhedsfaktorer

Udover den usikkerhed der er behæftet på befolkningsprognosen, vurderes der også at være en række andre usikkerhedsfaktorer, der kan have betydning for behovet af antal pladser de kommende år. Her kan nævnes følgende:

Tilskud til pasning af egne børn

På mødet den 24. maj 2022 besluttede Kommunalbestyrelsen at indføre tilskud til pasning af egne børn med ikrafttrædelse fra den 1. januar 2023. Det er derfor uvist i hvor høj grad dette tilbud vil blive anvendt i Område Grenaa, men på baggrund af erfaringer fra nærliggende kommuner, estimeres det, at cirka 30 familier i kommunen vil benytte sig af tilbuddet i hele kommunen. Det kan således frigive pladser i Område Grenaa.

Nye barselsregler

Med de nye barselsregler, som er trådt i kraft i august 2022, er der øremærket 11 ugers barsel til hver forælder. Dette kan betyde, at hvis én af forældrene ikke ønsker at afholde den øremærkede barsel, vil barnet blive indskrevet op til 11 uger tidligere i institution end på nuværende tidspunkt, hvor barnet i gennemsnit indskrives ved 10 måneder. Det vil i så fald kræve flere tilgængelige pladser.

Fordrevne fra Ukraine

Der er i forventningerne ikke taget højde for yderligere behov for pladser som følge af anvisning af børn af fordrevne fra Ukraine. På nuværende tidspunkt er 5 børn indskrevet i Område Grenaa.

Langsigtede løsninger

Til møderne den 28. april 2022, 19. maj 2022 og 16. juni 2022 er Børne- og Ungdomsudvalget løbende blevet præsenteret for en række muligheder for langsigtede løsninger på kapacitetsudfordringen i Område Grenaa. I det følgende gives et overblik over løsningsforslagene med de estimerede udgifter og kapacitet. Forslagene indgår som anlægsforslag til budgetforhandlinger 2023-2026. Derudover præsenteres der også mulighederne for etablering af dagtilbudspladser på Søren Kanne-skolen, afd. Østre samt stordagpleje og deltidsdagpleje, som initiativer, der kan imødekomme den forventede reducerede kapacitet i dagplejen de kommende år som følge af rekrutteringsudfordringer.

Anlægsforslag

Nedenstående tabel viser anlægsforslag til budget 2023-2026, som kan bidrage til at løse kapacitetsudfordringer og antallet af dagtilbudspladser, det pågældende anlægsforslag vurderes at medføre. Børne- og Ungdomsudvalget prioriterede anlægsforslagene på sit møde den 16. juni 2022.

Tabel 3: Oversigt over anlægsforslag til budget 2023-2026

Nr.	Titel/ emne	Nye dagtilbudspladser i Område Grenaa	Bevillingsperiode	Samlet beløb
A312	Etablering af §32 tilbud i Stjernehuset <i>En gennemførelse medfører, at §32 tilbud samles i Stjernehuset. Frigivet pladser i Auning tælles ikke med.</i>	13 Vuggestuepladser	2024-2026	6,5 mio. kr.
A313	Tilbygning til Stjernehuset samt krybberum <i>Tilbygningen er nye vuggestuepladser. Ingen samling af §32 tilbud.</i>	13 Vuggestuepladser	2024-2026	7,0 mio. kr.
A314	Udvidelse af skovbørnehaven med to vuggestuegrupper <i>Ingen samling af §32 tilbud.</i>	26 Vuggestuepladser	2023-2025	8,0 mio. kr.
A319	Samling af §32 tilbud i tilknytning til Fjellerup Børnehave <i>Samling af §32 tilbud. Obs på forudsætning om at der er tilstrækkelig ledig plads i Fjellerup Børnehave til at ca. 1 §32 enhed kan rummes i nuværende lokaler.</i>	13 Vuggestuepladser	2024-2026	6,5 mio. kr.
A320	Ny daginstitution i Grenaa <i>Ingen samling af §32 tilbud.</i>	80 Børnehavepladser / 52 Vuggestuepladser	2024-2026	25,0 mio. kr.

Derudover er der mulighed for at nuværende klasselokaler i parterreplan på Søren Kanne-skolen, afd. Østre i Grenaa vil kunne rumme vuggestue- eller børnehavebørn. Det vil dog være nødvendigt at gennemføre en lettere renovering af de pågældende lokaler og udvide toiletrum på etagen. Desuden skal kravene i det nyeste bygningsreglement opfyldes, inden lokalerne kan anvendes som dagtilbud. En anvendelse af lokaler på afd. Østre som dagtilbud vil derfor medføre en væsentligt højere anlægsudgift end tidligere vurderet. Desuden vil der være behov for at renovere lokaler på afd. Østres 1. sal, inden lokalerne anvendes.

des af de to klasser, som på nuværende tidspunkt anvender klasselokalerne i parterreplan. Et foreløbigt overslag på udgiften til såvel to klasselokaler i parterreplan som lokaler på 1. sal udgør ca. 4-6 mio. kr. Det vurderes, at lokalerne efter en renovering kan forøge antallet af dagtilbudspladser med 40 børnehavpladser eller 26 vuggestuepladser under forudsætning af, at nuværende personalefaciliteter på afd. Østre i en vis udstrækning også anvendes af dagtilbudspersonale.

Et andet parameter i løsningen af kapacitetsudfordringerne er placering af §32-tilbud i Norddjurs Kommune. På nuværende tidspunkt er der §32-tilbud i Auning og Grenaa. Børne- og Ungdomsudvalget har den 24. marts 2022 besluttet at bakke op om at samle de nuværende §32-tilbud i én fysisk enhed og peget på, at enheden placeres i Stjernehuset i Grenaa. Ligeledes har udvalget besluttet, at der til budget 2023-2026 skal udarbejdes et anlægforslag for en tilbygning til Stjernehuset, således at en samling §32-tilbud gøres mulig.

Fremtidsmuligheder i dagplejen

De seneste år har man oplevet stigende udfordringer med at fastholde pladskapaciteten i dagplejen. Dette skyldes dels, at en stor del af dagplejerne nærmer sig pensionsalderen, og dels at der opleves udfordringer med at rekruttere dagplejere. På denne baggrund har forvaltningen været undersøgende på, hvordan man kan gøre det mere attraktivt at være dagplejer, og præsenterer her to muligheder; stordagpleje og deltidsgdagpleje.

Stordagpleje

I den seneste overenskomst for dagplejere mellem FOA og KL er der indgået aftale om overenskomst for dagplejere, der ansættes i stordagplejeordninger uden for eget hjem. I en stordagplejeordning kan flere dagplejere modtage op til ti børn. Et eksempel kan være, at der ansættes tre dagplejere til at modtage 8 børn og 2 gæstebørn. Dette giver dermed mulighed for, at dagplejerne kan ansættes på 37 timer i stedet for 48 timer.

En stordagplejeordning skal dog fortsat følge bestemmelserne i dagtilbudslovens §21, hvori det fremgår at en dagpleje skal etableres i dagplejerens eller børnenes private hjem eller i andre lokaler i børnenes hjemlige miljøer. Det betyder, at dagplejen skal etableres i lokaler, som børnene eller dagplejeren har en hjemlig tilknytning til.

Det er på den baggrund vurderingen, at en stordagplejeordning vil kræve at dagplejen etableres i eller i tilknytning til én af dagplejernes private hjem. Det er dog en forudsætning, at det er i overensstemmelse med en evt. vedtaget lokalplan for området, at der må drives virksomhed på den pågældende matrikel. Det vil umiddelbart ikke være i overensstemmelse med lovgivningen at etablere stordagpleje i kommunale lokaler.

En stordagplejeordning i et privat hjem, kan medvirke til at øge pladskapaciteten, hvis dagplejerne er nyansættelser. Samtidig kan en stordagplejeordning også ses som et fastholdelses- og rekrutteringstiltag for dagplejere, som ønsker at fortsætte eller opstarte arbejdet som dagplejer med en lavere arbejdstid.

I Område Grenaa afsøges mulighederne for at etablere en stordagpleje, og er i dialog med FOA om denne mulighed. I løbet af vinteren 2022/2023 forventes det, at stordagplejeordningen vil blive forelagt Børne-

og Ungdomsudvalget som en særskilt sag, når de nærmere omstændigheder og krav til etablering af stor-dagpleje er afdækket.

Deltidsdagpleje

Ifølge overenskomsten for dagplejere er der mulighed for at ansætte dagplejere på deltid med en ugentlig arbejdstid på 36 timer, som kan modtage op til 4 deltidsbørn (et pasningsbehov på 32 timer eller derunder). Åbningstiderne fastlægges af kommunen under hensyntagen til dagplejerens ønsker og forældrenes behov. Deltidsdagpleje skal ses som et fastholdelsestiltag for dagplejere, som ønsker at fortsætte arbejdet som dagplejer med en lavere arbejdstid, f.eks. et tiltag til at fastholde seniorer.

I Område Grenaa afsøges mulighederne for at afprøve en deltidsoverenskomst.